

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДФС)

Львівська пл., 8, м. Київ-53, МСП 04655, тел.: (044) 272-51-59, факс: (044) 272-08-41
www.sfs.gov.ua; e-mail: kabmin_doc@sfs.gov.ua, gromada@sfs.gov.ua Код ЄДРПОУ 39292197

28.09.2017 № 1443/2/99-99-13-02-03-10

На № 11/10-137 від 08.09.2017

Голові Верховної Ради України
Парубію А.В.

Народному депутату України
Семенусі Р.С.

Про розгляд
депутатського звернення

Шановний Андрію Володимировичу!
Шановний Романе Сергійовичу!

Державна фіскальна служба України на виконання листа Голови Верховної Ради України Парубія А.В. від 08.09.2017 № 11/10-137 розглянула запит народного депутата України Семенухи Р.С. від 07.09.2017 № 1281/К-0907 (вх. ДФС № 1100/2 від 14.09.2017) з питань практичного застосування норм податкового законодавства і в межах компетенції повідомляє, що відповідь надається з урахуванням фактичних обставин, викладених у запиті.

Відповідно до ст. 1 Закону України від 15 листопада 2016 року № 1734-VIII «Про споживче кредитування» (далі – Закон № 1734) споживчий кредит (кредит) – це грошові кошти, що надаються споживачу (позичальникові) на придбання товарів (робіт, послуг) для задоволення потреб, не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника.

При цьому реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит – це зміна істотних умов договору про споживчий кредит, що здійснюється кредитором на договірних умовах із споживачем і впливає на умови та/або порядок повернення такого кредиту (ст. 17 Закону № 1734).

З метою зниження фінансового навантаження на позичальників – фізичних осіб, які отримали споживчі кредити в іноземній валюті у зв'язку з девальвацією національної валюти банками був підписаний Меморандум Національного банку України щодо врегулювання питання реструктуризації споживчих кредитів в іноземній валюті, п. 10 якого встановлено, що обов'язок банків щодо виконання положень цього Меморандуму виникає виключно за умови прийняття, зокрема, змін до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) про звільнення від оподаткування фізичних осіб – позичальників за

К
Державна фіскальна служба України
1443/2/99-99-13-02-03-10 від 28.09.2017

операціями реструктуризації (прощення) валютних кредитів та/або прощення (анулювання) частини боргу.

Так, Законом України від 09 квітня 2015 року № 321-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань», який набрав чинності 07.05.2015, внесено зміни до Кодексу в частині звільнення від оподаткування операції з прощення (анулювання) кредитором боржникові заборгованості за фінансовим кредитом в іноземній валюті.

Зокрема, підрозділ 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу доповнено п. 8 такого змісту: «Не вважається додатковим благом платника податку та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу сума, прощена (анульована) кредитором у розмірі різниці між основною сумою боргу за фінансовим кредитом в іноземній валюті, визначена за офіційним курсом Національного банку України на дату зміни валюти зобов'язання за таким кредитом з іноземної валюти у гривню, та сумою такого боргу, визначеною за офіційним курсом Національного банку України станом на 1 січня 2014 року, а також сума процентів, комісії та/або штрафних санкцій (пені) за такими кредитами, прощених (анульованих) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою його банкрутства, до закінчення строку позовної давності. Норми цього пункту застосовуються до фінансових кредитів в іноземній валюті, непогашених до 01 січня 2014 року.

Дія абзацу першого цього пункту поширюється на операції з прощення (анулювання) кредитором боржникові заборгованості за фінансовим кредитом в іноземній валюті, що здійснювалися починаючи з 1 січня 2015 року».

Враховуючи викладене, реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит передбачає зміну істотних умов цього договору.

Разом з тим на практиці між банком (кредитором) та фізичною особою (позичальником) укладаються додаткові угоди, на підставі яких такий фізичній особі здійснюється виплата траншів в національній валюті, а не відбувається зміна валюти зобов'язання у розумінні п. 8 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Таким чином, у фізичної особи виникає нова заборгованість у розмірі сум, наданих за новими траншами в національній валюті, за якою банки (кредитори) здійснюють прощення (анулювання), застосовуючи з метою оподаткування норми п.п. «д» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу.

Згідно з п.п. «д» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених ст. 165 Кодексу), у вигляді основної суми боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, у разі якщо його сума перевищує 25 відс. однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 01 січня звітного податкового року. Кредитор зобов'язаний повідомити платника податку – боржника шляхом направлення рекомендованого листа з повідомленням про вручення або шляхом укладення відповідного договору, або надання повідомлення боржнику під підпис особисто про прощення (анулювання)

боргу та включити суму прощеного (анульованого) боргу до податкового розрахунку суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, за підсумками звітного періоду, у якому такий борг було прощено. Боржник самостійно сплачує податок з таких доходів та відображає їх у річній податковій декларації. У разі неповідомлення кредитором боржника про прощення (анулювання) боргу у порядку, визначеному п.п. «д» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу, такий кредитор зобов'язаний виконати всі обов'язки податкового агента щодо доходів, визначених цим підпунктом.

Отже, з метою оподаткування доходу, отримані платником податку у вигляді основної суми боргу (кредиту), прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, та суми прощеної (анульованої) кредитором у розмірі різниці, розрахованої відповідно до п. 8 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, слід розглядати окремо.

Одночасно повідомляємо, що Законом України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», який набрав чинності з 01.01.2016, п. 165.1 ст. 165 Кодексу доповнено п.п. 165.1.59, згідно з яким до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку не включається сума, прощена (анульована) кредитором у порядку, передбаченому законом щодо реструктуризації зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті, що отримані на придбання єдиного житла (іпотечні кредити). Тобто норми зазначеного підпункту поширюються на дохід, отриманий платником податку, починаючи з 01.01.2016, за умови набрання чинності законом про реструктуризацію зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті.

Зауважуємо, що ст. 55 Закону України від 7 грудня 2000 року № 2121-III «Про банки і банківську діяльність» визначено, що відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та угодами (договорами) між клієнтом та банком.

Пунктами 4 та 8 ст. 7 Закону України від 20 травня 1999 року № 679-XIV «Про Національний банк України» передбачено, що до функцій Національного банку України належать, зокрема:

встановлення для банків правил проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності;

здійснення банківського регулювання та нагляду на індивідуальній та консолідованій основі.

З повагою

В.о. Голови

Гончарова 2724402
Саволук 2724402

М.В. Продан

